Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Nr. 77 Luni 20 Martie 1939
14 Pagini
P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Loc tineretului rural

Am semnalat adesea, în coloanele acestui ziar, fenomenul caracteristic și îngrijorător al impuținării procentului de participare a tineretului școlar dela țară la școlile de grad secundar. Cercetări recente, întreprinse pe ultimii 14 ani în această direcție de unul din harnicii și bine pregătiții noștri profesori, au dus la rezultate într'adevăr întristătoare.

Din totalul absolvenților școlilor primare rurale dela noi, numai 4.7% izbutesc să-și continue învățătura la școli mai înalte: licee teoretice, comerciale sau industriale, școli normale, școli de agricultură sau de meserii.

Procentul este, desigur, sub toate așteptările și el ar părea și mai scăzut, dacă l-am raporta la numărul real al tineretului rural în vârsta școlarității care, din diferite motive, în proporție destul de însemnată, rămâne încă în afară de pereții școlii, neîmpărtășit de binefacerile științei de carte.

Câte energii și câte valori în fașe rămân astfel definitiv pierdute pentru națiie, cufundate în anonimatul vieții obscure a satelor? Câți savanți, câți militari de frunte, câți ingineri, profesori sau mari întreprinzători ar fi putut ieși din rezervoriul cu infinite surprize al populației noastre țărănești?... Cunoscând originea rurală a atâtor eminente exemplare, care au făcut cinste numelui de român, ne putem da seama ce posibilități de valorificare a virtuților noastre de rasă pierdem în fiecare an, din cauză că drumurile spre școlile de învățătură superioară sunt închise celor mai buni copii ai satelor noastre.

Datorită acestui fapt, însuși potențialul de afirmare a neamului nostru în diversele domenii de manifestare, se găsește redus și inferiorizat. Iar dacă procentul absolvenților rurali cu acces la școlile secundare se află pe picior de inferioritate numerică față de populația școlară dela oraș, în genere, el are o poziție și mai nefericită față de procentul similar al străinilor și minoritarilor, ceeace înseamnă că sacrificiile statului pentru întreținerea învățământului secundar și superior, cum și munca și devotamentul corpului nostru profesional, folosesc proporțional mai mult vlăstarelor neromânilor decât vlăstarelor românilor.

O asemenea situație nu mai poate fi tolerată. De aceea, paralel cu măsurile de ridicare a mediului rural în atâtea direcții, trebue pornită și o politică școlară de tutelare activă a elementelor celor mai destoinice ieșite din școlile satelor noastre, deschizându-le drumul spre învățământul secundar și superior.

Oală cu crizanteme

LUCHIAN

Situația din Ucraina Carpatică

Problema ruteană. — Românii maramureșeni

de R. SEIȘANU

Ocuparea Ucrainei Carpatice de către trupele ungare și agitațiile provocate în această provincie, din cauza neașteptatei intervenții armate a Ungariei, a creat o nouă situație în Europa Centrală.

Problema ruteană, sau a Ucrainei Carpatice, s'a pus spre rezolvare conferinței păcii de la Paris cu prilejul atribuirii teritoriilor ce au făcut parte din fostul imperiu austro-ungar, statelor așa zise succesorale.

Până la 1918, teritoriul locuit în majoritate de Rutenii sub-carpatici a făcut parte din Ungaria; iar din punctul de vedere administrativ el era împărțit în patru comitate: Maramureș, Ugocea, Ung și Bereg.

Rutenii ocupă versantul de Sud-vest al Carpaților, cu începere dela izvoarele Tisei până în apropiere de valea Popradului. La N. E. ei au contact cu Polonezii și Ucrainenii; la V., cu Slovacii, la S. E., cu Românii și la S. V., cu Ungurii.

De aceea contele Apponyi, șeful delegației maghiare, în nota XIII pe care a adresat-o conferinței păcei din Paris, în 1920, asupra problemei rutene, spune:

„Din punctul de vedere geografic rutenii au alternativa să se alipească: la est, cu polonezii și mai ales cu ucrainenii; la Vest cu slavii; la Sud-vest cu maghiarii; iar la Sud-est cu românii".

Bine înțeles că s'a combătut în această notă alipirea Ruteniei de România, sub motiv că Rutenii și Românii nu sunt de aceeaș rasă, iar, din punctul de vedere economic, România... n'are nevoe de salinele și pădurile Ruteniei și nici n'ar fi în măsură să dea de lucru muncitorilor ruteni; după cum s'a combătut, cu alte motive, alipirea acestei provincii de Polonia și Cehoslovacia.

Argumentele invocate de Ungaria în 1920 în favoarea realipirei Ruteniei de ea au fost, că această provincie a făcut „1000 de ani parte din statul ungar" și rutenii n'au o conștiință națională,— care să-i îndemne să ceară independența lor.

Conferința păcii a atribuit teritoriul Ruteniei nou lui stat ceho-slovac, pe baza principiului naționalității, dar cu condiția să i se acorde autonomia.

In asemenea condiții a fost integrată Rutenia în teritoriul statului ceho-slovac, care de-atunci și până în 1938 a fost numită „Rusia Subcarpatică". Până la 1920 rutenii numeau teritoriul lor etnic „Ruso-Craina", — adică Rusia de la margine.

In răspunsul dat de puterile aliate și asociate (scrisoarea din Paris, 6 Mai 1920, semnată de A. Millerand) adresa-

(Continuare in pag. 2-a)

Consiliul de Coroană dela Palatul Regal

Cu o neclintită statornicie România, din ziua realizării idealului ei național, din ziua când s'a cimentat pentru vecie unitatea ei națională, a fost în această parte a Europei, un factor de ordine internațională, de respect al legei internaționale și de activă colaborare pentru opera de pace.

M. S. REGELE CAROL II

Lealitate, sinceritate și onestitate au fost principiile călăuzitoare ale politicei noastre externe care n'a variat, cu toate vicisitudinele vremurilor.

Conștiința națională a întregului popor român își găsea cea mai deplină satisfacție în atitudinea oficială a statului român care, în raporturile lui internaționale, a păstrat aceași linie dreaptă față de toată lumea și care n'a râvnit nici odată la bunul altuia și n'a cerut decât respectarea sfintelor lui drepturi, pe care a fost, este și va fi totdeauna hotărît și gata să le apere cu orice sacrificii.

Pe aceeași linie se menține politica noastră și astăzi față de tulburările internaționale în curs, cu aceași aprobare a opiniei publice, deplin solidară pentru apărarea intereselor vitale ale neamului nostru.

Astăzi însă tulburarea ordinei internaționale, atât de neprevăzută și atât de profundă, se petrece în imediata noastră vecinătate, la frontiera noastră. Dublarea vigilenței s'a impus deci din primul moment și măsuri de prevedere și de necesitate trebuiau luate fără întârziere.

Calmul opiniei publice, încrederea ei în temeinicia politicei noastre de pace și de ordine, au dat guvernului român sprijinul necesar ca el, în deplină liniște să vegheze la apărarea intereselor noastre naționale.

Suveranul țărei a socotit necesar, ca în acest ceas suprem, să convoace un consiliu de Coroană care, luând cunoștință de cele înfăptuite până acum, să dea desfășurării ulterioare a măsurilor militare și acțiunei diplomatice, autoritatea morală a unui unanim consimțământ.

Această unanimitate s'a manifestat aseară cu prilejul Consiliului de Coroană ținut la Palatul Regal sub președinția M. S. Regelui Carol al II-lea, în urma căruia s'a dat presei comunicatul al cărui text urmează mai jos.

CASA M.S. REGELVI

COMUNICAT Nr. 17

Ministrul Casei Regale face cunoscut:

I. — Astăzi 17 Martie a. c., ora 18.30, a avut loc la Palatul Regal Consiliul de Coroană sub Inalta Președinție a Majestății Sale Regelui.

II. — Consiliul de Coroană a cercetat acțiunea politică externă a Guvernului în situația de azi.

După discuțiuni amănunțite, Consiliul de Coroană în unanimitate a aprobat acțiunea diplomatică urmată și măsurile militare luate și a hotărît desăvârșirea lor pentru apărarea intereselor naționale.

III. — Au luat parte:

D. Armand Călinescu, președintele consiliului de miniștri,

D. general Arthur Văitoianu, consilier regal,

D. dr. Al. Vaida-Voevod, consilier regal,

D. G. G. Mironescu, consilier regal,

D. N. Iorga, consilier regal,

D. dr. C. Angelescu, consilier regal,

D. general adj. E. Ballif, consilier regal.

MINIȘTRI:

D. Victor Iamandi, ministrul de justiție,

D. Victor Slăvescu, ministrul înzestrării armatei,

D. M. Ghelmegeanu, ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor,

D. D. Constantinescu, ministrul de finanțe,

D. Ion Bujoiu, ministrul economiei naționale,

D. general adj. Paul Teodorescu, ministrul aerului și marinei,

D. Mihail Ralea, ministrul muncii,

D. medic gen. N. Marinescu, ministrul sănătății și asistenții sociale,

D. Petre Andrei, ministrul educațiunii naționale,

D. Grigore Gafencu, ministrul afacerilor străine,

D. Silviu Dragomir, ministru pentru minorități,

D. Nicolae Zigre, ministrul cultelor și artelor,

D. N. D. Cornățeanu, ministrul agriculturei și domeniilor,

D. Traian Pop, ministrul invent. avuției publice.

D. general adj. Gh. Mihail, subsecretar de Stat la ministerul apărării naționale,

D. general adj. Fl. Țenescu, șeful Marelui Stat Major,

D. general de corp de armată D. Motaș,

D. general de corp de armată Gh. I. Florescu,

D. general de corp de armată adj. C. Ilasievici,

D. general de divizie adj. Gh. Atanasescu.

București, 17 Martie 1939

Mareșalul Petain

cel mai serios candidat la președinția Republicii franceze

Paris, 17 (telegramă particulară). — Cercurile parlamentare franceze consideră pe mareșalul Petain drept candidatul cu cele mai mari șanse de a fi ales la președinția Republicii.

—xX⊙●⊙Xx—

D. Mussolini va ține un discurs la 26 Martie

Roma 17 (Rador). — *In ziua de 26 Martie, la orele 11, intreaga populație a Italiei va asculta la posturile de radio discursul pe care-l va ține Ducele în Forul Mussolini cu ocazia marelui raport al „cămășilor negre", fostele cadre de asalt, în prezența celor cari au participat la intrunirea istorică în cursul căreia a fost constituit partidul fascist.*

—xX⊙●⊙Xx—

Turburări în Nordul Transjordaniei

Cairo, 17 (Telegramă particulară). — In Nordul Transjordaniei s'au produs turburări provocate de mai multe triburi.

Conducta de petrol Iran-Jaffa a fost distrusă în apropiere de Arbed. Clădirea administrației engleze a fost incendiată, iar un inginer și trei funcționari britanici răpiți.

Guvernul Transjordaniei a amendat orașul Arbed din cauza acestor turburări cu suma de o mie de lire sterline.

Fratele șefului opoziției, Suleiman Pașa El Saud, a fost arestat.

Noul ambasador spaniol

a remis scrisorile de acreditare la Londra

Londra, 17 (Rador). — Ducele de Alba, noul ambasador al Spaniei la Londra, a prezentat Regelui la palatul Buckingham scrisorile de acreditare din partea generalului Franco.

La ceremonie era de față și lordul Halifax, ministrul Afacerilor Străine.

Viitorul regim al Slovaciei

Cari vor fi principiile de bază ale noului statut al protectoratului

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 17 Martie. — Statutul anunțat al protectoratului Slovaciei este așteptat de cercurile politice să fie publicat din oră în oră.

Motivul pentru care nu se știe în mod exact când va fi publicat acest statut, se datorește faptului că instanțele competente se află fie la Viena, în suita cancelarului Hitler, fie la Praga.

Se poate considera ca precis că statutul va prevede o uniune vamală și valutară între Germania și Slovacia. Prin aceasta se asigură raporturi ferme între marca germană și coroana slovacă.

Presupunerea că Slovacia va avea un minister de externe cu reprezentanțe diplomatice proprii în străinătate, trebue înțeleasă în sensul că prima condiție pentru acest fapt este o legătură absolută între politica externă a Germaniei și aceea a Slovaciei.

In ceeace privește existența unei armate slovace, se afirmă că Germania, după cum se știe, a luat asupra ei apărarea și garantarea Slovaciei.

D. Sidor, ministrul de interne slovac, plecat în concediu

Vorbind mai precis, ar urma să se acorde Slovaciei numai dreptul de a ține formațiunile militare necesare apărării interioare a statului.

Se confirmă știrea că se vor construi unele fortificații la frontierele Slovaciei, cari vor rămâne în mâinile Germaniei, fapt ce este un drept decurgând din protectoratul asupra Slovaciei.

Cel puțin tot atât de interesante ca discuțiile asupra conținutului statutului protectoratului Slovaciei, sunt și diferitele explicații date din mai multe părți, prin care ar urma să se motiveze principiile politicii de protectorat a Germaniei. Statutul autonomiei Slovaciei este considerat la Berlin ca prototipul pentru modul cum Germania vrea să-și asigure și să-și organizeze spațiul ei vital. Se fac în mod expres comparații cu commonweaith-ul britanic, iar protectoratul Slovaciei este pus absolut pe aceeaș linie cu dominionurile britanice.

Obiecțiunile susținute geografic pe întinderea mondială a imperiului britanic sunt categoric respinse cu observația că îngustimea bazinului Europei Centrale nu poate fi folosită ca un argument impotriva acestei idei. Vechea idee a imperiului german este deasemenea adeseori subliniată. Această idee, însă, cu vechiul ei conținut național german, urmează să fie acum adaptată ideilor de Stat germane și național-socialiste.

Profesorul Tuka, vice-președintele consiliului slovac

Nouile autorități centrale slovace

Bratislava, 17 (Rador). — Printr'o ordonanță a fost creiate azi următoarele autorități centrale slovace: un președinte de consiliu, un ministru de finanțe, un ministru de externe, un ministru de interne, un ministru de instrucție publică, un ministru de justiție, un ministru al economiei, un ministru al comunicațiilor, un ministru al lucrărilor publice și un ministru al apărării.

MINISTRUL SLOVACIEI LA BERLIN

Bratislava, 17 (Rador). — D. Cernak a fost numit ministru al Slovaciei la Berlin.

Un comentariu oficios german

Berlin, 17 (Rador). — „Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz" comentează astăzi faptul că Slovacia a cerut deasemeni să fie luată sub protecția Reichului.

Publicația oficioasă germană declară în această privință: Situația în cazul acesta este deosebită de aceea a Boemiei și Moraviei, deoarece slovacii au luptat 20 ani alături de germani pentru drepturile lor de

(Continuare in pag. 2-a)

In corpul ziarului:

Senzaționale declarații ale d-lui Chamberlain

Legea neutralității americane va fi revizuită

Washington, 7 (Rador). — **Președintele Roosevelt a declarat că este necesar ca parlamentul american să revizuiască legea neutralității chiar în această sesiune.**

O DECLARAȚIE A AMBASADORULUI AMERICAN LA PARIS

Paris, 17 (Rador). — In cursul ceremoniei care s'a desfășurat cu prilejul inaugurării unei plăci comemorative a înființării „Legiunei Americane", d. Bullitt, ambasadorul Statelor Unite la Paris, a declarat între altele:

„Știm că bunele relații dintre națiuni, ca și între indivizi, se desvoltă încet și că stabilirea unor moravuri internaționale decente poate să rezulte numai dintr'o acceptare treptată a unor uzaje decente în viața internațională.

Știm deasemeni că se comit crime în fiecare zi contra moralei internaționale.

In consecință, Statele Unite, deși cred în pace, cred deasemeni și în drepturile individului și națiunii la libertate și justiție. Ele își completează înarmările, pentru a nu se afla fără apărare dacă așezămintele lor ar fi atacate".

Populația, la sosirea primelor unități germane, în capitala fostei Ceho-Slovacii